

AUGALŲ APSAUGOS PRODUKTŲ PAKUOČIŲ TVARKYMAS

TINKAMAS ASMENINIŲ APSAUGOS
PRIEMONIŲ PASIRINKIMAS
RUOŠIANT PURŠKIAMĄJĮ TIRPALĄ IR
SKALAUJANT PAKUOTES

Europos augalų apsaugos asociacija (angl. *European Crop Protection Association* – ECPA), kurios nariai yra visi pagrindiniai augalų apsaugos produktų gamintojai ir nacionalinės Europos šalių asociacijos, aktyviai veikia įgyvendinant augalų apsaugos produktų pramonės atsakomybę už visą augalų apsaugos produktų būvio ciklą, mažinant kiekvieno etapo poveikį aplinkai ir visuomenės sveikatai. Šiuo metu visos Europos mastu sėkmingai įgyvendinama ilgalaikė saugaus ir tausaus augalų apsaugos produktų naudojimo iniciatyva, kuria siekiama gerinti naudotojų ir darbuotojų sveikatos apsaugą. Ši iniciatyva – tai puiki galimybė augalų apsaugos produktų gamintojams įgyti išsamesnių žinių ir praktinių įgūdžių, be to, jos įgyvendinimo metu buvo išleista naudinga metodinė mokomoji medžiaga bei rengiami mokymai ūkininkams, darbuotojams, konsultantams, lektoriams ir kitiems asmenims, kurie prisideda formuojant atsakingą augalų apsaugos produktų naudojimo praktiką. Tolesniame etape bus siekiama įgyvendinti atsakingą augalų apsaugos produktų pakuočių atliekų valdymą.

Lietuvos augalų apsaugos asociacija (LAAA) yra įsipareigojusi puoselėti tvarų žemės ūkį ir diegti su augalų apsauga susijusias naujoves, mokyti ir šviesti naudotojus, kaip saugiai naudoti augalų apsaugos produktus ir tinkamai sutvarkyti jų pakuotes. Šis leidinys yra pradedamo vykdyti Lietuvoje bandomojo projekto „Augalų apsaugos produktų pakuočių tvarkymas Lietuvoje“ dalis.

Dirbant su augalų apsaugos produktais, būtina dėvėti asmenines apsaugos priemones, t. y. priemones, skirtas asmeniui apsaugoti nuo rizikos veiksmų, keliančių pavojų jo saugai ir sveikatai.

Prieš pradėdant darbą, būtina perskaityti produkto etiketę ir susipažinti su saugos priemonių skyriuje nurodytomis konkrečiomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis operatoriui ir (ar) darbuotojams.

Ruošiant purškiamąjį tirpalą, rekomenduojama dėvėti nuo cheminės taršos apsaugančią aprangą, mėvėti cheminėms medžiagoms atsparias pirštines, dėvėti apsauginius akinius arba skydelį, avėti guminius batus. Jei nurodyta etiketėje, reikia dėvėti kvėpavimo takų apsaugos priemones nuo skystųjų ir kietųjų dalelių: respiratorius arba puskaukes su keičiamais filtrais.

ASMENINIŲ APSAUGOS PRIEMONIŲ PASIRINKIMO PRINCIPAI

Dirbant su augalų apsaugos produktais, turi būti naudojamos III kategorijos asmeninės apsaugos priemonės, apsaugančios nuo chemikalų poveikio. Šiai kategorijai priskirtinas asmenines apsaugos priemones testuoja ir sertifikuoja nepriklausomos įgaliotosios institucijos, suteikiančios identifikavimo numerį (4 skaičių kodą), kuris rašomas šalia CE ženklo. Apsauginius akinius, skydelius ir (ar) apsauginius batus sertifikuoja patys gamintojai, tuomet 4 skaičių kodas šalia ženklo CE nerašomas.

Renkantis asmenines apsaugos priemones, svarbu atkreipti dėmesį, kad jos:

- būtų skirtos apsaugai nuo cheminių medžiagų;

Žymima piktograma:

- būtų pažymėtos CE ženklu ir identifikavimo numeriu, kurį sudaro 4 skaičiai;
- turėtų atitikties nustatytam standartui žymenį, pvz., EN 374.

1. Viso kūno apsauga

Apsauginė apranga

Apranga, apsauganti nuo cheminių medžiagų, priskiriama III kategorijai. Šią kategoriją atitinkanti apranga skirstoma į 6 cheminės apsaugos tipus. Tipas nurodo aprangos atsparumą skysčiams, aerozoliams, purškalamams ar kietosioms dalelėms. Jei etiketėje nurodyta *Dėvėti tinkamus apsauginius drabužius*, reikia skaityti saugos priemonių skyrių, kuriame patikslinta, kokio tipo ir standarto apsauginė apranga turi būti pasirinkama.

CEN apsauginės aprangos klasifikacija

3 tipas

EN 14605:2005
Nepralaidi skysčiams
chemikalams

4 tipas

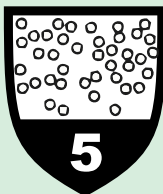
EN 14605:2005
Nepralaidi
purškiamiems
chemikalams

6 tipas

EN 13034:2005
Apsaugai nuo mažo
purškalo kiekio ar
purslų patekimo

5 tipas

EN ISO 13982-1:2004
Apsaugai nuo
dulkančių kietųjų
dalelių

Apsauginės aprangos pavyzdžiai:

III kategorijos, CE0516, 6 tipo, EN 13034:2005
standartą atitinkantis vienkartinis kombinezonas

III kategorijos, CE0516, 3–4 tipų, EN 14605:2005
standartą atitinkantis vienkartinis kombinezonas

2. Dalinė (papildoma) kūno apsauga

Dirbant su neskiestu produktu, purškiamojo tirpalo ruošimo metu rekomenduojama ryšėti apsauginę prijuostę, užtikrinančią papildomą apsaugą nuo toksiškų ir (ar) ėsdinančių chemikalų.

III kategorijos, EN 14605 standartą atitinkanti prijuostė

3. Rankų apsauga

Ruošiant purškiamąjį tirpalą, labai svarbu išvengti cheminio produkto poveikio per odą, nes tyrimais nustatyta, kad 97 proc. sąlyčio dirbant su pesticidais sudaro sąlytis su oda. Tik sertifikuotos apsaugai nuo cheminės taršos apsauginės pirštinės gali užtikrinti efektyvią odos apsaugą.

Jei produkto etiketėje nurodyta saugos frazė *Mūvėti tinkamas pirštines*, reikia rinktis EN 374 standartą atitinkančias apsaugines pirštines. Paprastai etiketėse nurodoma mūvėti iš nitrilo, neopreno, butilo, chloropreno, polivinilchlorido pagamintas, $\geq 0,4$ mm storio, 6 sunkimosi lygmens, >480 minučių proveržio trukmės cheminėms medžiagoms atsparias pirštines. Jos turėtų būti tinkamo ilgio, kad patikimai uždengtų dilblius.

Apsauginių pirštinių pavyzdys

III kategorijos, CE0493, EN 374 standartą atitinkančios, 0,425 mm nitrilo gumos, 6 sunkimosi lygmenis, proveržio trukmė pagal vandeniu atskiestą koncentruotą malationo emulsiją >480 min., 38 cm ilgio daugkartinės apsauginės pirštinės

Atliekant smulkius purkštuvu remonto darbus, valant ir (ar) plaunant purkštuvą arba asmenines apsaugines priemones, taip pat tvarkant skalautas tuščias pakuotes, galima mėvėti vienkartinės apsaugines pirštines.

Patariama vienkartinių pirštinių dėžutę turėti purkštuvu ar traktoriaus kabinoje.

Žemą apsaugos nuo cheminės taršos lygį simbolizuoja piktograma:

Vienkartinių pirštinių pavyzdys

III kategorijos, CE0493, EN 347-3 standartą atitinkančios, 0,12 mm storio nitrilo gumos vienkartinės pirštinės

4. Akių ir veido apsaugos priemonės

Jei produkto etiketėje nurodyta saugos frazė *Naudoti akių (veido) apsaugos priemones*, reikia rinktis CE ženklu pažymėtus, EN 166 standartą atitinkančius apsauginius akinius arba veido skydelį. Šios priemonės saugo nuo cheminių medžiagų lašelių, pusrū, kietųjų dalelių. Akiniai turi būti hermetiškai priglundantys, derantys su respiratoriumi arba puskaube.

Apsauginių akinių pavyzdys

CE ženklu pažymėti, EN 166 standartą atitinkantys akiniai

5. Kvėpavimo takų apsaugos priemonės

Jei augalų apsaugos produkto etiketėje nurodytos saugos frazės *Neįkvėpti dulkių ir (ar) Neįkvėpti rūko / garų / aerozolio*, reikia skaityti saugos priemonių skyrių, kuriame patikslinta, kokio tipo ir standarto kvėpavimo takų apsauga turi būti pasirinkama. Apsaugai nuo dalelių gali būti nurodomos EN 149 standartą atitinkančios, skirtingos apsaugos klasės filtruojamosios puskaukės (FFP-) (respiratoriai). Dažniausiai rekomenduojamos FFP2 (10 kartų mažinančios poveikį) arba FFP3 (20 kartų mažinančios poveikį) puskaukės. Etiketėje gali būti nurodytos EN 405 standartą atitinkančios puskaukės su vožtuvais apsaugai nuo dujų ir dalelių (pvz., FFA1P2) ar EN 140 standartą atitinkančios puskaukės su keičiamais sudėtiniais organinių dujų ir dalelių filtrais A1-P2, A2-P2 ar A2P3.

Kvėpavimo takų apsaugos priemonių pavyzdžiai:

III kategorijos, CE0184, EN 149 standartą atitinkanti, nuo dalelių apsauganti FFP2 puskaukė

III kategorijos, CE0194, EN 149 standartą atitinkanti, nuo dalelių apsauganti FFP3 puskaukė

6. Kojų apsauga

Dirbant su labai toksiškais, toksiškais, ėsdinančiais, dirginančiais ar kenksmingais produktais, rekomenduojama avėti CE ženklų pažymėtus, iš poliuretano ar polivinilchlorido (PVC) pagamintus guminius batus, nepralaidžius vandeniui, atsparius mechaniniams pažeidimams, rūgštims ir šarmams, neslidžiais padais.

Guminius batus patartina naudoti tik purškimo darbams, o baigus darbą reikia juos nukenksminti. Kai produkto etiketėje nurodyta avėti apsauginius batus, reikia rinktis EN 20345 standartą atitinkančius guminius batus.

Apsauginių batų pavyzdys

CE ženklų pažymėti, EN 20345 standartą atitinkantys, PVC gumos apsauginiai batai

7. Galvos apsaugos priemonės

Jei konkretaus augalų apsaugos produkto etiketėje – saugos priemonių skyriuje – nurodyta naudoti galvos apsaugos priemones, reikia dėvėti apsauginio kombinezono gobtuvą, kepurę ar skrybėlę plačiais bryliais. Galvos apsauga rekomenduojama purškiant aukštus augalus, siekiant apsisaugoti nuo purškalo lašelių. Kepurės ir skrybėlės nėra sertifikuojamos, todėl jų atitiktis standartui nebūtina.

Asmeninės apsaugos priemonės turi būti keičiamos naujomis pagal įmonės gamintojos instrukcijoje nurodytas rekomendacijas arba tada, kai jose atsiranda defektų.

Baigiantis garantiniam laikui, taip pat pajutus produkto kvapą, kvėpavimo aparatus ar filtruojančių kvėpavimo takų apsaugos priemonių filtrus būtina pakeisti.

Po kiekvienos darbo dienos daugkartinio naudojimo asmeninės apsaugos priemonės turi būti valomos ir nukenksminamos.

Augalų apsaugos produktų naudotojas, dirbdamas su konkrečiu produktu, asmenines apsaugos priemones privalo pasirinkti pagal to produkto etiketėje nurodytus reikalavimus.

ECPA aisbl

6 Avenue E. Van Nieuwenhuysse

1160 Brussels – Belgium

Tel. +32 2 663 15 50

Faks. +32 2 663 15 60

El. p. ecpa@ecpa.eu

www.ecpa.eu

<http://www.ecpa.eu/stewardship/stewardship-activity/container-management-systems>

www.facebook.com/cropprotection

Lietuvos augalų apsaugos asociacija

Laisvės pr. 125, 06118 Vilnius

Tel. +370 5 241 9800

El. p. info@augaluapsauga.lt

www.augaluapsauga.lt

[https://www.facebook.com/](https://www.facebook.com/LietuvosAugaluApsaugosAsociacija)

LietuvosAugaluApsaugosAsociacija

**Pakuočių tvarkymo projekto konsultanto
kontaktinė informacija:**

Tel. +370 674 40538

El. p. ekoprojektas@augaluapsauga.lt